

Dins d'una campana

M. Carme Rafecas ressenya 'La campana de vidre' (Periscopi, 2019), l'única novel·la de Sylvia Plath | «L'Esther es pregunta per què la gent segueix vivint si al final s'ha de morir. Converteix aquesta llei de vida tan bàsica en una contradicció, també bàsica per ella, que no la deixa tranquil·la»

«Ambientada entre Nova York i Boston dels anys 50, *La campana de vidre* narra en primera persona, amb una netedat sorprenent tractant-se d'un relat d'arrel autobiogràfica, el procés psiquiàtric d'una jove de 19 anys que parla del suïcidi amb un llenguatge ple de vitalitat i tendresa»

Aquest és el primer Sant Jordi de la traducció al català de *La campana de vidre* (Periscopi, 2019), l'única novel·la de la més coneguda com a poeta Sylvia Plath. I el primer Sant Jordi en les circumstàncies en què ens trobem. Però molt abans del confinament ja hi havia qui vivia entre les quatre parets de la seva dissortada vida o de la seva tumultuosa ment. Aquest és el cas de l'Esther, la protagonista d'aquesta obra.

Ambientada entre Nova York i Boston dels anys 50, *La campana de vidre* narra en primera persona, amb una netedat sorprenent tractant-se d'un relat d'arrel autobiogràfica, el procés psiquiàtric d'una jove de 19 anys que parla del suïcidi amb un llenguatge ple de vitalitat i tendresa.

L'horror arriba al lector a través d'un llenguatge dolç i tènue que reflecteix, paradoxalment, escenes d'una duresa punyent. Entrem en un univers particular construït amb elements femenins com el fulard, les sabates de xarol, l'estoig de maquillatge, la faldilla-campana fràgil com la del títol del llibre, dèbil davant la vida nocturna i els nois. Un univers dolcíssim que es va endurint amb

l'ús del cordó de seda del batí groc de la mare amb finalitats suïcides.

Hi ha diferents escenaris per descriure la mort com a eix de la novel·la: el mar del poble natal on jeu enterrat el pare de l'Esther, que s'endú els peus amb el fred; Nova York que s'apaga després d'una nit de festa plena d'evasió i violència; la veïna que sembla ben bé un fantasma quan espia el carrer des de la finestra blanca d'un barri benestant de Boston; el silenci demolidor a la consulta d'un psiquiatre passota i masclista.

L'Esther es pregunta per què la gent segueix vivint si al final s'ha de morir. Converteix aquesta llei de vida tan bàsica en una contradicció, també bàsica per ella, que no la deixa tranquil·la. La descripció sublim dels llocs, de les coses boniques dels llocs com l'olor, la gespa mullada, l'aire i la llum, evoca un to que es contradiu amb el desig de mort. Fins i tot el seu terror davant l'electroxoc també es fa suau per al lector, i no és inversemblança, sinó bellesa literària.

Del feminisme dels poemes de Sylvia Plath tampoc n'està exempta la seva novel·la. Entre la mirada dels altres, la mare pessimista, els psiquiatres, el manicomi, les amigues autodestructives, les infermeres confidents, les sortides limitades, la virginitat, els pensaments lèsbics... l'Esther se sent penjada dins d'una campana. Busca la diferència entre el manicomi i la residència de becàries de Nova York, i no la troba, i creu que en la societat totes les noies es troben dins d'una campana de vidre.

Els convencionalismes i el concepte de bogeria s'imposen des de la mirada dels altres que, de fet, és un altre eix important del llibre i no crec que sigui casual que es mencioni a l'última frase. Una mirada que ens hauria de fer reflexionar cada dia sobre què fem, com pensem i com jutgem.

Amb una vida marcada per la pèrdua i la traïció de figures masculines, l'escriptora bostoniana Sylvia Plath va decidir marxar d'aquest món el 1963 a Londres, amb només 30 anys. Va deixar una gran obra poètica, gairebé tota traduïda al català per Montserrat Abelló, i aquest relat colpidor d'estil planer però amb un delicat tractament dels detalls i la simbologia. Preneu-lo i quedeu-vos atrapats en aquesta trencadissa d'innocència, foscor i vitalitat.